

แนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ของพระสงฆ์และประชาชนในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

**A Guideline of Participation in Performing the Project of Preventing the
Drug Problems of the Buddhist Monks and People in the Area
of Muang Nongkhai Municipality of Mauang District,
Nong Khai Province**

ธัญญกรวิชต์ จิระชกนิตชีโยธร,

สมเดช นามเกตุ และ พระครูจิระธรรมธัช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Thankanokrat Jirachoknitichayotorn,

Somdet Namket and Phrakhru Jiradhammatat

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nong khai Campas, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Thankanokrat2518@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท 2) ศึกษาสภาพปัญหาของพระสงฆ์และประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย 3) ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 รูป/คน ประกอบด้วย พระสงฆ์ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี หรือผู้แทน เจ้าหน้าที่เทศบาล นักวิชาการสาธารณสุข และประชาชน แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ 3 ขั้นตอน คือ (1) การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (2) การมีส่วนร่วมขั้นเตรียมการ (3) การมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจปฏิบัติการ เช่น การเทศนาหรือการแสดงธรรม จัดแสดงธรรมขัดเกลานักโทษคดียาเสพติด 2) การมีส่วนร่วมของภาครัฐ 2 ขั้นตอน คือ (1) แนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (2) แนวทางการกิจของเทศบาลเมืองหนองคาย 3) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน คือ โครงการ To Be

* วันที่รับบทความ: 10 กันยายน 2564; วันที่แก้ไขบทความ 15 กันยายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 16 กันยายน 2564

Received: September 10, 2021; Revised: September 15, 2021; Accepted: September 16, 2021

Number One ในทูลกระหม่อมหญิง อุบลรัตน์ราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเป็นองค์ประธานโครงการ โดยความร่วมมือรวมพลังจากภาครัฐและเอกชน กระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความเข้าใจ และตระหนักในการแก้ไขปัญหายาเสพติด **4) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน** การสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืนใน 4 ขั้นตอน คือ (1) ปลุกจิตสำนึก (2) การคัดเลือกผู้นำ/คณะกรรมการชุมชน (3) ติดตามและประเมินผล (4) ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการนำสีล 5 ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันด้วย

สภาพปัญหาของพระสงฆ์และประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า มี 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ปัญหาด้านภูมิประเทศ จังหวัดหนองคายติดกับ สปป.ลาว จะมีการลักลอบและขนย้ายยาเสพติดอยู่เป็นประจำ 2) ปัญหาด้านประชาชน สาเหตุของการติดยาเสพติด เพราะอยากรู้ อยากลอง ติดเพื่อน เข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ราคาถูก มีการซื้อขายอย่างแพร่หลาย เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชาอัดแท่ง ในหมู่บ้าน ซึ่งทั้งผู้เสพและผู้ค้า มีปัญหาเศรษฐกิจ ตกงาน ว่างาน ปัญหาครอบครัว พ่อแม่หย่าร้างกัน เด็กขาดความอบอุ่น จึงหันไปพึ่งยาเสพติด บางแห่งผู้ติดยาเสพติดเป็นพระสงฆ์ 3) ปัญหาด้านผู้นำชุมชน/เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ผู้นำชุมชนบางแห่งขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจังในการแก้ปัญหายาเสพติด เจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่เข้มงวดในการจับกุมผู้กระทำความผิดหรืออาจมีส่วนได้เสียกับยาเสพติด

บทบาทของพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ใน 3 บทบาท คือ 1) บทบาทด้านจิตวิญญาณ นำกิจกรรมทางพุทธศาสนา แก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชน เช่น สวดมนต์ ไหว้พระ เติมน้ำมัน ถวายสังฆทาน พระสงฆ์เทศน์ธรรมะสอนคนในชุมชนให้เข้าใจในหลักธรรมแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ อบรมคุณธรรม/จริยธรรม อบรมศีลธรรมในโรงเรียน 2) บทบาทด้านสงเคราะห์ชุมชน ช่วยเหลือทุนแก่ชุมชนให้ อิ่มกาย อิ่มใจ อิ่มบุญ สร้างเครือข่ายเข้มแข็ง สู่ความยั่งยืนเป็นพลัง “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกัน สอดส่องดูแลชุมชน หากพบผู้เสพ ถือเป็นผู้ป่วยส่งบำบัดรักษา 3) บทบาทด้านพัฒนาชุมชน วัดและพระสงฆ์ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธาให้กับชุมชน ตั้งศูนย์ป้องกันยาเสพติดในชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง อบรมความรู้เรื่องยาเสพติด และความผิดตามพรบ.ยาเสพติดให้โทษ ชี้แนะให้เห็นโทษยาเสพติด เป็นอันตรายต่อชีวิตและบั่นทอนสุขภาพ สร้างชุมชนต้นแบบ (ปลอดยาเสพติด) และโครงการโรงเรียนสีขาว

คำสำคัญ: แนวทางการมีส่วนร่วม; ป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด; พระสงฆ์และประชาชน

Abstracts

The purposes of this research were; 1) to study the participation of the Buddhist monks and people in accordance with the teachings of Theravada Buddhism 2) to study the problem situation of the Buddhist monks and people in performance of preventive project in solving the drug problem in the area of Nongkhai Municipality in Nongkhai Province and 3) to study the Buddhist monks' roles influencing on the participating in the performance of the project of preventing and solving the drug problem in the area of Maung Nongkhai Municipality Nongkhai Province. This research was the qualitative research. The tools for research were the in-depth interview forms. The key informants consisted of Buddhist monks, Lord Mayor, Assist, Lord Mayor or representatives, municipal officials, public health academics and people altogether 25 subjects and to report the results of research by using the descriptive analysis.

The results of research were found that the participation of the Buddhist monks and people in accordance with the principle of Dhamma in Theravada Buddhism consists of 4 aspects, that is, 1) the Buddhist Monks' participation complies with 3 steps, that is, (1) the participation in the first step (2) the participation in the comparative step (3) the participation in the decision to perform such as to teach or preach Dhamma and to organize the Dhamma teaching in order to refine the patients' mind in the drug case etc. 2) the participation of the government sector consists of 2 steps, that is, (1) the guideline to fight for winning the drug addicts in accordance with the strategy of the earth power for winning the drug (2) the burden guideline of Nongkhai municipality 3) the case of the participation of the state and people is that the project named "To be Number One" of Princess Ubolrattanakanyasirivattana pannavadee who has been the president of this project by participating with the state and private sector in order to encourage and awake the consciousness of people in nation to understand and realize in solving the drug problem 4) the participation of people sector and to strengthen the community for winning the drug addicts sustainably in 4 steps, that is, (1) to awake the consciousness (2) to choose the leaders/ community committees, (3) to follow and evaluate the results (4) to do continuously including to apply the five precepts for daily life.

The problems of the Buddhist monks and people to perform the preventive project and solve the drug problems in the area of Nongkhai Municipality, Nongkhai Province was found that to have three aspects, that is, 1) the problem related to the landscape, that is, Nongkhai Province adjoins Laos Peoples' Democratic Republic (LPDR), the drug is usually brought in Thailand 2) The problem of people: the causes of the drug addicts results from desiring to know and to task, to have bad friends, to be easy to get drug, not expensive to buy, and to be easy to buy and sell in every place such as ecstasy and hemp in the group of youths both be buyers and sellers, to have the economic problems, vacation of jobs, family problems, parents' divorces and the lack of warming. So they turn to consume the drug, there are still some Buddhist monks consuming the drug in some place 3) The aspect of the community leaders/ the officials is that some leaders of the community do not pay attention seriously to solve the drug problems. The officials do not strict to punish the person who commits an evil or sometimes some officials gain and loose with the drug.

The Buddhist monks' roles influence on the participation in performance of the project of preventing and solving the drug addicts in the area of Maung Nongkhai Municipality, Nongkhai Province have 3 aspects, that is, 1) In the aspect of the spiritual role, the Buddhist activity is brought to solve the drug problems of the community such as chanting, paying respect to the Triple Gem, walking up and down, (cankama), sitting meditation. The Buddhist monks teach people in the community for understanding the principle of Dhamma for practice

and to organize the virtue/ morality in schools 2) In the aspect of the community assistances, that is, to give fund to the community for their happiness, to create the strength network in order to maintain the sustainability to support “HTS” (Home Temple and Schools for the participation for taking care of the community if finding a person who consumes the drug is considered as a patient and 3) in the aspect of the community development, the temple and the Buddhist monks must be good model in order to create the faith for the community, to build up the drug center in the community by using the temple as the center, to train by giving the knowledge related to the drug and guilty in accordance with the Act of the drug addicts and to advise people to know the evil of the drug because it is dangerous for life and to reduce the health, to build the community to be the model (without drug) and to build the project of Green Schools.

Keywords: Guideline of Participation; Preventing The Drug Problems; The Buddhist Monks and People

บทนำ

จังหวัดหนองคาย เป็น 1 ใน 13 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสภาพปัญหายาเสพติดในระดับรุนแรง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวด้านเศรษฐกิจพอสมควร มีการอพยพผู้ใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ ทำให้กลุ่มขบวนการได้มีการเปลี่ยนเส้นทางลำเลียงยาเสพติด โดยใช้เส้นทางลำเลียงจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ประเทศพม่า ผ่านลาวเข้าสู่ประเทศไทย บริเวณจังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองคาย จังหวัดมุกดาหาร ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ ก่อให้เกิดความเครียดหรือต้องการทำงานได้เป็นเวลานานจึงหาทางออกด้วยการเสพยาเสพติด นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดน มีเส้นทางคมนาคมสะดวกและอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร ทำให้ง่ายต่อการผลิต การค้าและการลำเลียงยาเสพติด อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเป็นจำนวนมาก จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการค้ายาเสพติด จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ปี 2541 โดยได้จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดหนองคาย มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ได้สั่งการให้ทุกอำเภอจัดทำโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดอย่างน้อยอำเภอละ 1 หมู่บ้าน เพื่อเป็นโครงการนำร่องตัวอย่างแก่หมู่บ้านอื่น ๆ และขยายให้ครบทุกหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ของอำเภอต่อไป ปัจจุบันจังหวัดหนองคาย มีหมู่บ้านที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศให้เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดแล้วจำนวน 20 หมู่บ้าน จากหมู่บ้านทั้งหมด 905 หมู่บ้าน (สำนักงานจังหวัดหนองคาย, 2562 : 32)

ปัญหาหนึ่งของชุมชนที่ต้องการแก้ไขอย่างจริงจัง คือปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าที่กำลังเป็นปัญหา และเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงของสังคมไทยเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานานที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นแม้ว่าในระยะที่ผ่านมาทุกรัฐบาลจะพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหามาแล้วแต่ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดและการแพร่กระจายของยาเสพติด เช่น ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแหล่งอบายมุขต่าง ๆ ได้แก่

สถานบริการและสถานบันเทิงต่าง ๆ ก็ยังคงมีอยู่ทั่วไป การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของแต่ละองค์กรก็ตาม แต่หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นอกจากจะไม่มีแนวโน้มลดลงแล้วยังปรากฏว่าปัญหายาเสพติดกลับมีการขยายตัวรุนแรงมากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม รวมถึงระบบการเมืองการปกครองที่ทำให้เกิดช่องว่างในการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดในขณะที่โครงสร้างทางครอบครัวของสังคมไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว และมีขนาดเล็กลง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในลักษณะครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ปัญหาจากการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ความมั่นคงและอบอุ่นในครอบครัวถือเป็นด้านแรกในการคุ้มครองป้องกันภัยจากยาเสพติดให้น้อยลงพร้อมกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวได้เปลี่ยนไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย, 2557 : 38)

แนวทางการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย โดยมีนายกเทศบาลเมืองหนองคายเป็นประธาน และผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ อาทิ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตเทศบาลเมืองหนองคายทั้ง 5 แห่ง และวิทยาลัยอีก 1 แห่ง รวมทั้งหมด 6 แห่ง ที่ประชุมมีมติเห็นชอบในหลักการ ที่เสนอแนวทางการดำเนินโครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้สำรวจเป้าหมายเครือข่ายการค้ายาเสพติด และผู้ค้ายาเสพติดให้เป็นปัจจุบัน จัดทำและพัฒนาระบบการข่าวที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดที่ทันสมัย ให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดตั้งจุดตรวจจุดสกัดยาเสพติดบนเส้นทาง การตั้งด่านตรวจยานพาหนะบนเส้นทางหลวงที่มีลักษณะถาวร สามารถตรวจคัดกรองยานพาหนะจำนวนมาก เพื่อตรวจสอบยานพาหนะต้องสงสัย โดยมีอุปกรณ์สนับสนุนการตรวจสอบที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถตรวจค้นยาเสพติด ดำเนินมาตรการในการป้องกันโดยเน้นเป้าหมายเด็กและเยาวชนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา และใช้ชุดตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์เข้าดำเนินการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยสนับสนุนให้มีการจัดตั้งแกนนำชุมชนเพื่อต่อต้านยาเสพติด และสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบจากสรุปผลงานประจำปี คือการขาดความร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังของชุมชน ทุกกิจกรรมที่เกิด สังเกตเห็นว่า แต่ละภาคส่วนทำไปเหมือนเป็นหน้าที่ จึงส่งผลให้งานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในคณะกรรมการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองหนองคายทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการคิดค้นหาสาเหตุของปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน และด้านการประเมินผล และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดกระทำต่อปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและสามารถทำงานร่วมกันกับภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองหนองคาย ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานในโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อันจะนำไปสู่เทศบาลปลอดยาเสพติด ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับเทศบาลอื่น และองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของพระสงฆ์และประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ระเบียบวิธีวิจัย

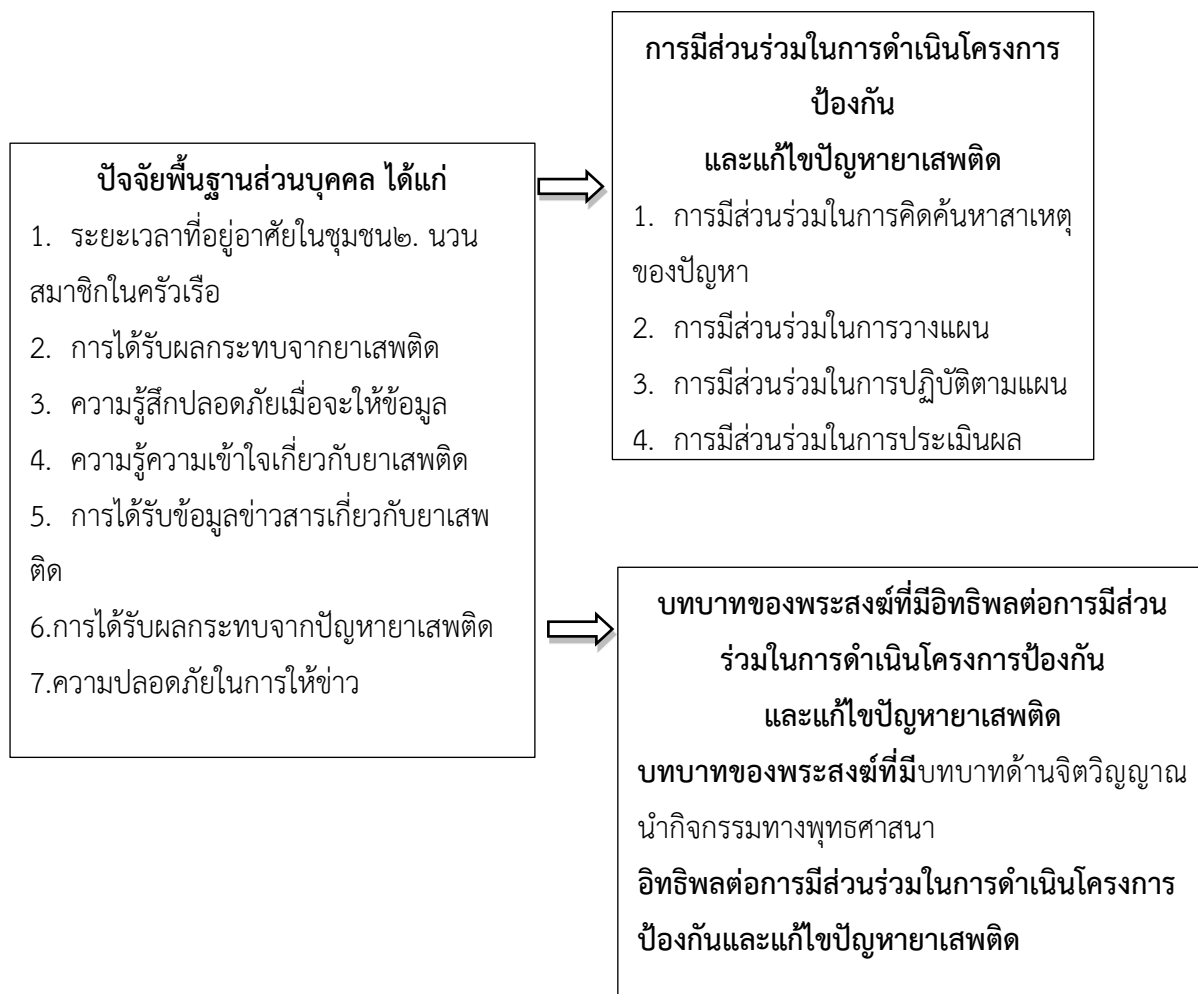
1. **รูปแบบการวิจัย** ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ได้กำหนดวิธีวิจัยไว้ ดังนี้ 1) การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในเชิงเอกสาร โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539, อรรถกถา และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) จากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 25 รูป/คน ประกอบด้วย พระสงฆ์ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี หรือผู้แทน เจ้าหน้าทีเทศบาล นักวิชาการสาธารณสุข และประชาชน

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษาสภาพปัญหาของพระสงฆ์และประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไข ปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย และศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

3. **ขอบเขตด้านพื้นที่** ผู้วิจัยใช้ขอบเขตพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

4. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการกำหนด ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ พระสงฆ์, นายกเทศมนตรี/รองนายกเทศมนตรีหรือผู้แทน, เจ้าหน้าที่เทศบาล, นักวิชาการสาธารณสุข และประชาชน รวมทั้งสิ้น 25 รูป/คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ใน 4 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นแรก การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ กระบวนการการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติด พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมใน 3 ขั้นตอน กล่าวคือ

1.1 การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (Initial Decision) เป็นการค้นคว้าความต้องการที่แท้จริงของวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติด โดยตัวคณะสงฆ์หรือพระสงฆ์ในฐานะผู้นำชุมชน หรือผู้มีบทบาทสำคัญได้เข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานราชการ โดยการสอบถาม และสังเกตการณ์ความเคลื่อนไหวภายในชุมชนในฐานะที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เมื่อเกิดปัญหาจึงทำการแก้ไข หรือป้องกันในขั้นต้น

1.2 การมีส่วนร่วมขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ ในกระบวนการนี้ ตัวพระสงฆ์เองก็จัดทำโครงการที่สืบเนื่องจากการหาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัด และชุมชน เช่น โครงการวัดสีขาว ชุมชนสีขาว วัดปลอดสิ่งเสพติด ชุมชนปลอดสิ่งเสพติด โครงการงดเหล้า เข้าพรรษา เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation Decision) เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงานเพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมแก้ไขปัญหาการติดยาเสพติด โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการ การคัดเลือกผู้นำและการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร พระสงฆ์ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียต่อการพัฒนาชุมชนอีกทั้งเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณของชุมชนสังคมได้จัดกิจกรรมเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อให้ยาเสพติดลดลง ดังนี้ (1) การเทศนาหรือการแสดงธรรม โดยเฉพาะหลักศีล 5 อันเป็นพื้นฐานในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ การอบรมคุณธรรม จริยธรรม (2) เข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่ออบรมเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (3) ร่วมกับทางจังหวัด จัดกิจกรรม “งดเหล้า เข้าพรรษา” “เทเหล้า เผาบุหรี” โดยเอื้อเฟื้อสถานที่ภายในวัดเป็นที่จัดกิจกรรม (4) จัดนิทรรศการรณรงค์ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติด โดยทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ในศาลาวัดมุมใดมุมหนึ่งภายในวัดที่มีประชาชนสามารถมองเห็นได้ชัดเจน (5) การป้องกันยาเสพติดภายในวัด วัดใดที่มีสามเณรเป็นจำนวนมากเจ้าอาวาสก็ดำเนินการโดยให้สามเณรรุ่นพี่ดูแลรุ่นน้อง คอยให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง (6) จัดอบรมพระสังฆาธิการ และผู้บริหารโรงเรียน สถานศึกษา ให้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (7) ขอความเมตตาเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ ห้ามมิให้มียาเสพติดเข้าไปในวัดโดยเด็ดขาด (8) ร่วมมือกับเรือนจำ จัดแสดงธรรมขัดเกลานักโทษคดียาเสพติด (9) พระสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสพติด การมีส่วนร่วมดังกล่าวได้อาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานสามารถทำได้ในระดับ

หนึ่ง (10) เข้าร่วมกิจกรรมของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลโดยส่งวัดเข้าประกวดวัดส่งเสริมสุขภาพ ลานวัด ลานกีฬาต้านยาเสพติด ในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมของภาครัฐ

2.1 แนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ภาครัฐตระหนักในการแก้ปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหายาเสพติดนั้นจะมีการแก้ไขปรับปรุงแนวคิดมาตรการมาจากการแก้ปัญหายาเสพติดที่ได้ดำเนินการมาแล้วในอดีต มีแนวคิดในการใช้วิธีเพิ่มโทษให้หนักขึ้น จึงได้ก่อให้เกิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดหลายฉบับเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 เป็นต้น แนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด รัฐบาลถือว่าปัญหายาเสพติด เป็นวาระแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายาอย่างจริงจัง และน้อมนำพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง) ในเรื่องยาเสพติดมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ 7 แผน 4 ปรับ 3 หลัก 6 เร่ง เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

2.2 แนวทางการกิจของเทศบาลเมืองหนองคาย โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของเทศบาลเมืองหนองคาย ได้ยึดแนวทางการดำเนินการตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี และได้จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดหนองคาย รวมกำลังจากทุกภาคส่วน ทั้งภาคเอกชน ผู้นำชุมชน ได้กำหนดมาตรการการปฏิบัติงาน ดังนี้ **1) ด้านการป้องกัน** มาตรการสำคัญของการปฏิบัติงานป้องกันปัญหายาเสพติด เริ่มตั้งแต่การระดมความคิด การกำหนดปัญหา การวางแผน กำหนดบุคคล กลุ่มเป้าหมาย การจัดตั้งและมอบหมายงานให้แก่ผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบปฏิบัติ การจัดเตรียมวิทยากร สื่อประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ถึงพิษภัยยาเสพติดแก่กลุ่มเป้าหมาย การจัดเตรียมกิจกรรม / โครงการเสริมรณรงค์หรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่ (1) โครงการแกนนำหมู่บ้านต้านภัยยาเสพติด (2) โครงการอบรมวิทยากรเครือข่าย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (3) โครงการรวมพลังแผ่นดินสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการรวมพลังจากฝ่ายปกครอง **2) ด้านการปราบปราม** เป้าหมายสำคัญของการปราบปรามคือ ลดอุปสงค์ และอุปทานของผู้ค้าผู้เสพ และสารเสพติดด้วยมาตรการทางกฎหมายและสังคม ได้แก่ (1) การให้ข่าวโดยการส่งเสริมให้กำนันผู้ใหญ่บ้านได้แจ้งแหล่งจำหน่ายหรือ ผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้านของตนเอง รวมทั้งสอดส่องดูแลความเคลื่อนไหว เหตุการณ์ และพฤติกรรมสิ่งผิดปกติ (2) ตรวจค้นและจับกุมโดยส่งเสริมบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ให้มีส่วนร่วมในการปราบปรามยาเสพติด ด้วยการตรวจค้น การจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด **3) ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด** เป้าหมายสำคัญคือ การนำผู้ติดยาเสพติดมาทำการบำบัดรักษาให้เลิกจากการเสพยากลับไปสู่ภาวะปกติ เป็นการลดจำนวนผู้เสพ ภายใต้โครงการสายใย-สัมพันธ์ โดยการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้มีบทบาทในการสำรวจข้อมูลผู้เสพยาในหมู่บ้าน และชักชวนให้

ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติด และตลอดจนติดตามสอดส่องพฤติกรรมของผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษาและกิจกรรม / โครงการอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ได้แก่ การส่งเสริมอาชีพ การเป็นที่ปรึกษาการช่วยเหลือทางการเงิน เป็นต้น

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน โครงการ To Be Number One การแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน ได้มีความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีแนวคิดและหลักการในการดำเนินงานที่เน้นการป้องกันบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ คือ โครงการ To Be Number One ในทุกระดับมหิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงห่วงใยต่อพระสงฆ์และประชาชนชาวไทยเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน อายุระหว่าง 16-25 ปี จึงทรงรับเป็นองค์ประธานโครงการ โดยความร่วมมือและรวมพลังจากภาครัฐและเอกชน กระตุ้นและปลุกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความเข้าใจและตระหนักในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน ดังนี้ 1. การรณรงค์ปลุกจิตสำนึก และสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนในชุมชน 3. การพัฒนาทักษะชีวิตและเครือข่ายป้องกันและช่วยเหลือ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

4.1 ปลุกจิตสำนึก ชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหา ยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลเป็นอย่างดีส่วนใหญ่เกือบทุกชุมชน คนที่หลงผิดไปเสพยาเสพติดถือว่าเป็นผู้โชคร้าย ควรให้ความช่วยเหลือ ต้องดึงเขาออกมา เมื่อเขาตระหนักถึงพิษภัยยาเสพติด เลิกยาเสพติดได้ เพราะบุคคลเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการแก้ปัญหายาเสพติดได้

4.2 การคัดเลือกผู้นำและคณะกรรมการชุมชน นับเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะชุมชนจะขับเคลื่อนไปสู่ชุมชนเข้มแข็งได้ ต้องอาศัยผู้นำชุมชนและทีมงานร่วมกันแก้ปัญหายาเสพติด ดูแลความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ซึ่งมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน รักชุมชนของตัวเอง พร้อมทั้งมาดูแลความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ดังนั้น ผู้นำและคณะกรรมการชุมชน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการที่จะนำการแก้ไข พัฒนาชุมชน

4.3 ติดตามและประเมินผล เวทีประชาคมคือ เครื่องมือที่สำคัญเพราะคือ จุดเริ่มต้นของการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนในชุมชนได้ประชุมหารือ มีการเลือกผู้นำ และคณะกรรมการชุมชนมาเป็นผู้แทนของคนในชุมชน เพื่อทำให้ชุมชนดีขึ้น แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การออกกฎของชุมชนหรือหมู่บ้านก็เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องประชุมคณะกรรมการชุมชนและประชาชน เวทีประชาคมควรจัดประชุมทุกเดือน รอบ 3 เดือน ควรสรุปประเมินผลการดำเนินการ และเมื่อครบ 1 ปี ควรสรุปผลการดำเนินการทั้งหมดเป็นเอกสาร และควรคัดเลือกผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชนใหม่ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้ชุมชนตื่นตัวในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

4.4 ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ชุมชนเข้มแข็งเมื่อมีการดำเนินการ คัดเลือกคณะกรรมการ และผู้นำชุมชนแล้ว มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเสพติดแล้ว ชุมชนจะต้องกำหนดนโยบายแผนงาน โครงการเอง เมื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการเป็นแนวทางปฏิบัติแล้ว ชุมชนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่รัฐและภาคเอกชน เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการขับเคลื่อนการดำเนินการต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ เอกชน ร่วมมือกันแก้ปัญหาให้กับชุมชน เพื่อการสร้างชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดอย่างยั่งยืน

2. สภาพปัญหาของพระสงฆ์ และประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

2.1 สภาพปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ในภาพรวม จังหวัดหนองคายเป็นจุดค่อนข้างเสี่ยงอันเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดที่จะนำมาจากประเทศเพื่อนบ้าน จึงมีปัญหาเรื่องการป้องกันและปราบปราม เนื่องจากเขตเทศบาลเมืองหนองคายติดกับ สปป.ลาว จึงทำให้มีโอกาสหายาเสพติดได้ง่าย มีการลักลอบและขนย้ายยาเสพติดระหว่างประเทศอยู่เป็นประจำ ตลอดถึงใช้เป็นเส้นทางในการส่งยาเสพติดสู่พื้นที่อื่นๆ อีกด้วย จึงมีปัญหาเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ยังคงแพร่หลายในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย และมีแนวโน้มการระบาดรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะยาบ้า ยาไอซ์ กัญชาอัดแท่ง ในหมู่วัยรุ่น ซึ่งมีข่าวการจับกุมผู้ค้าผู้เสพอยู่เป็นประจำจากสื่อต่างๆ ปัญหายาเสพติดในเทศบาลเมืองหนองคายมีเพิ่มมากขึ้นอยู่ทุกวัน และยังคงมีมากระบาดไปทุกชุมชน และขาดการประสานงานส่วนงานราชการในการกำจัดและป้องกันอย่างจริงจังในการกวาดล้างยาเสพติดยังไม่เข้มเท่าที่ควร ตำรวจบ้านเมืองไม่เข้มงวด บางครั้งพระสงฆ์ก็เสพยาเอง เนื่องจากยังมีผู้ขายและผู้ซื้อ อีกทั้งยาเสพติดก็มีราคาถูกและหาซื้อได้ง่าย สถานบำบัดก็มีแต่ยังไม่เข้มงวดพอ ในปัจจุบันยังคงพบว่าการเสพยาเสพติดกระจายตัวอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคายและพบในช่วงวัยรุ่นจำนวนมาก เริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มั่วสุมกับชักชวนกันเข้าสู่การยาเสพติด เพราะอยากรู้อยากลอง อยากทำตามเพื่อน อยากมีเงิน และบางส่วนมีปัญหาในครอบครัว ขาดความอบอุ่น ทำให้เกิดปัญหาการติดยาเสพติด การแก้ไขปัญหาคือ ใช้หลักศีล 5 ไปใช้ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน หากติดยากก็เข้าสถานบำบัดรักษา สำหรับพระสงฆ์ได้มีโครงการตรวจสอบสุขภาพ พระภิกษุ สามเณร เพื่อหากกลุ่มเสี่ยงและป้องกันปัญหายาเสพติด ในพระภิกษุ สามเณร อย่างสม่ำเสมอ

2.2 สาเหตุของการติดยาเสพติดของเยาวชน และประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ในภาพรวม ปัญหาของพื้นที่เขตเทศบาลเมืองหนองคายติดกับ สปป.ลาว การลักลอบขนยาเสพติดได้ง่าย ราคาไม่แพง มีหลายปัจจัยหลักที่เป็นแหล่งล่อทำให้เยาวชนเข้าถึงสิ่งเสพติดได้ง่าย และการอยากรู้อยากลอง และการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงยาเสพติด สาเหตุของการติดยาเสพติดของเยาวชน เกิดจากสภาพสังคมในปัจจุบัน ปัญหาครอบครัว พ่อแม่หย่าร้างกัน ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น บางครอบครัวไม่มีเวลาดูแล จึงทำให้เยาวชนติดเพื่อน และติดยาเสพติดได้ง่าย รวมถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหา

ด้านสภาพแวดล้อม และขาดการเอาใจใส่ของหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่เข้มงวด ทำให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นจำนวนมาก ปัญหาการติดยาเสพติดของเยาวชนถือเป็นเรื่องสำคัญและอันตรายที่จะต้องแก้ไขตั้งแต่ต้นเหตุ ถ้าติดยาแล้วต้องรีบจัดการไปให้การบำบัดโดยเร็วเพราะอาจจะสายเกินแก้ไข เจ้าหน้าที่รัฐอาจเข้าไปมีส่วนได้เสียกับการซื้อขายยาเสพติด ประชาชนบางคนขาดความรู้ความเข้าใจในโทษของยาเสพติด บางคนคิดขาย แต่เมื่อขายแล้วกลายเป็นผู้เสพเอง

2.3 วิธีการและจุดเด่นที่ พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ในภาพรวม พระสงฆ์ถือว่าเป็นองค์กรหลัก และเป็นที่เคารพนับถือในชุมชนมาก จึงควรส่งเสริมให้พระสงฆ์นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ไปอบรมให้ความรู้ แนะนำชุมชน ให้มีแนวทางและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ตรงจุด โดยมุ่งเอาธรรมะเป็นหลักในการบำบัดฟื้นฟู นำเยาวชนมาฝึกอบรมเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่บุตรหลานด้วย ภาครัฐและผู้นำชุมชนควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนเรื่องยาเสพติด สร้างชุมชนเข้มแข็ง สร้างลานกีฬาต้านยาเสพติด รวมถึงให้มีการอบรมผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด เพื่อจะได้นำความรู้ไปเผยแพร่สู่ประชาชนให้มากที่สุด และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการสอดส่องดูแลชุมชน หากพบเจอผู้เสพยาเสพติดแจ้งเบาะแสให้แก่ทางราชการ

2.4 เป้าหมายและความคาดหวัง ที่จะได้รับจากการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ในภาพรวม เนื่องจากสภาพชุมชนในเขตเทศบาลไม่ซับซ้อน รายได้ของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ การแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงไม่ยุ่งยาก ส่วนทางคณะสงฆ์ ได้คาดหวังว่าอยากจะให้ประชาชน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนนำหลักธรรมมาใช้ชีวิตประจำวันคือ ศีล 5 จะลดความรุนแรงปัญหายาเสพติดในพื้นที่ได้มากขึ้น ซึ่งภาครัฐต้องให้ความสำคัญในการกำจัดการติดยาเสพติดอย่างจริงจัง และเข้มงวด กวดขันให้สิ้นซาก ตัดต้นตอ การลำเลียง “ไม่มีผู้ขาย ไม่มีผู้ขาย” บำบัดผู้ติดยาเสพติด ให้ความรู้แก่ประชาชนถึงโทษจากยาเสพติด และบทลงโทษตามกฎหมาย เป้าหมายและความคาดหวังคือ ยาเสพติดจะต้องหมดไปจากจังหวัดหนองคาย ซึ่งชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหามากขึ้น และควรกวดขันดูแลบุตรหลาน ไม่ให้หมกมุ่นกับยาเสพติด มีสันทนาการ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และระมัดระวังไม่ให้ยาเสพติดแพร่เข้าไปในสถานศึกษา รวมถึงผู้นำชุมชนและอส.ต้องประสานงานกันเอาใจใส่ดูแลลูกบ้าน สร้างอาชีพให้กับผู้ตกงานหรือใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.5 ผลการดำเนินงานของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนของ พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน

2.5.1 ก่อนการดำเนินงานของการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ในภาพรวม พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น ถือว่าเป็นกลไกหลักสำคัญที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนอย่างสำคัญยิ่งต่อสังคม โดยกำหนดนโยบายภารกิจ พื้นที่ ประชุมปรึกษาหารือแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดกติกาชุมชน เพื่อสร้างพลังบวก เช่น ใน

โครงการตรวจสุขภาพพระสงฆ์ เป็นต้น บางแห่งพระสงฆ์ให้ความร่วมมือช่วยเหลือชุมชนดีมาก บางแห่งพระสงฆ์ไม่ค่อยมีผลต่อการแก้ไขปัญหาเสพติด ไม่เหมือนผู้นำท้องถิ่นที่จะคลุกคลีกับคนในชุมชน จะรับรู้ปัญหาและจะแก้ไขปัญหาได้มากกว่า การแก้ไขปัญหาเสพติดของภาครัฐ ไม่ค่อยเป็นรูปธรรม ขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน รวมถึงมีการซื้อขายยาเสพติดอย่างแพร่หลาย มีโจรผู้ร้ายซุกซม

2.5.2 หลังการดำเนินงานของการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน ในภาพรวม หลังการดำเนินงานแก้ไขปราบปรามยาเสพติดในชุมชน ปัจจุบันผู้นำชุมชนได้ให้ความสำคัญของคนในชุมชนมาก ประชุมปรึกษาหารือในชุมชน เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาร่วมกัน การทำประชาคม ติดตามหาสาเหตุกระบวนการค้ายาเสพติด เยาวชนประชาชนได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และให้ห่างไกลจากยาเสพติด ด้วยการออกกำลังกายเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ และช่วยสอดส่องดูแลชุมชนตนเองให้เข้มแข็ง เช่น โครงการแกนนำหมู่บ้านต้านภัยยาเสพติด โดยนำบุคคลที่เป็นแกนนำของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือของพระสงฆ์ และประชาชนในหมู่บ้านเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้บุคคลที่เป็นแกนนำของหมู่บ้าน ได้รู้ถึงโทษของยาเสพติด และผลกระทบที่จะเกิดต่อครอบครัว หมู่บ้าน สังคม ซึ่งจะได้ช่วยเป็นแกนนำในการต่อต้านยาเสพติดต่อไป

2.6 ปัจจัยที่ส่งเสริมของการแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน โดยพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน

ในภาพรวม พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้นำจิตวิญญาณของพุทธศาสนิกชน ได้อบรมสั่งสอนให้ประชาชนนำหลักธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ศีล 5 และหลักพรวาสนธรรม 4 รวมถึงการนำกิจกรรมทางพุทธศาสนาไปแก้ไขปัญหาเสพติด เช่น สวดมนต์ ไหว้พระ เติมน้ำมนต์ เป็นต้น การเอาใจใส่สอดส่องดูแลของคนในพื้นที่การเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน แก้ไขปัญหาพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมที่ดี แก้ไขปัจจัยเสี่ยง การใช้มาตรการพลังชุมชนในการลงโทษทางสังคมต่อผู้เสพผู้ค้า มีการจัดอบรมเป็นระยะเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้เห็นถึงภัยของยาเสพติด จัดกิจกรรมเพื่อลดการกระทำผิด เช่น สร้างเขตปลอดยาเสพติดในชุมชน โครงการโรงเรียนสีขาว เป็นต้น

3. บทบาทของพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

3.1 พระสงฆ์/ประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในการมีส่วนร่วมเพื่อให้ชุมชนปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน

ในภาพรวม เพื่อให้ชุมชนปลอดยาเสพติดอย่างยั่งยืน พระสงฆ์ในแต่ละวัดในแต่ละชุมชนจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นอันดับหนึ่ง พร้อมเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างศรัทธาให้กับสังคมนั้น ๆ มีทุนทรัพย์ให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพทางกาย ทางจิตใจให้แก่ชุมชน และควรร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ จากบ้าน วัด โรงเรียน และทุกภาคส่วนอย่างเข้มแข็ง และมีการจัดระเบียบชุมชนอย่างเคร่งครัด ตั้งกฎกติการ่วมกันใน

ชุมชน อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ให้กับประชาชนได้รู้ถึงภัยยาเสพติดรวมทั้งโทษตามกฎหมาย อบรมคุณธรรม จริยธรรม ร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในโครงการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และการสร้างภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ร่วมใจกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

3.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ในภาพรวม ปัญหาด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนว่างงาน ตกงานช่วงโควิด ทำให้เครียดและอดอยาก จึงทำให้หลงผิดค้ายาเสพติด การขาดความสามัคคีในชุมชน ปัญหาครอบครัวเด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่น ผู้นำไม่จริงจังกับปัญหายาเสพติด รวมถึงความเกรงกลัวต่อผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ไม่กล้าแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐอาจเข้าไปมีส่วนได้เสียกับยาเสพติด บ้าน วัด โรงเรียน ไม่สร้างความเชื่อมั่นให้เด็กและมีกิจกรรมช่วยเหลือ จึงทำให้เด็กและเยาวชนหลงผิด เจ้าหน้าที่ต้องดูแลในภาพรวมจึงจะรอดพ้นได้ นำพวกเขาไปบำบัดรักษาใจและร่างกายโดยใช้หลักจิตวิทยา จัดอบรมให้เยาวชนทราบถึงโทษและปัญหาของยาเสพติด จัดอบรมจริยธรรมคุณธรรม ในการสร้างจิตสำนึกไม่เสพยาเสพติด ทุกฝ่ายในชุมชนจะต้องร่วมมือกันแก้ไข

3.3 การมีส่วนร่วมการดำเนินโครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มากขึ้นของเจ้าหน้าที่ และประชาชน

ในภาพรวม คนในชุมชนควรมีสามัคคี เอาใจใส่สอดส่องดูแลภายในชุมชน โดยเฉพาะตามหอพักนักศึกษา เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นคนป่วยนำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์มาปรับใช้กับชีวิตประจำวันกับการต่อต้านยาเสพติด เช่น ศีล 5 เป็นต้น และประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงปัญหา หาทางแก้ไขร่วมกันจัดอบรมเรื่องสาธารณสุขเบื้องต้น พรบ.ยาเสพติดให้โทษ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของบุคคล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา พรบ.จราจรทางบก เป็นต้น ควรสร้างความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่บ้านเมืองและประชาชน ในการหาทางแก้ไขร่วมกัน มีการประเมินผลของการปราบปรามเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติด และควรทำอย่างจริงจังต่อเนื่อง แจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อไม่เปิดโอกาสให้ผู้เสพได้กระทำผิดอีก รวมถึงสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน และสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานให้ชุมชน

3.4 แนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มากขึ้น

ในภาพรวม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบและตระหนักถึงโทษและอันตรายของยาเสพติด ให้เจ้าหน้าที่จัดอบรมประชาชน กรรมการชุมชน และ อสม. ให้ช่วยสอดส่องดูแลคนในชุมชน จัดตั้งกลุ่มไลน์หรือเฟซบุ๊กในการรับข่าวสารแจ้งเหตุการณ์ต่าง ๆ ประชุมหารือกันในชุมชนทุกๆ เดือน ตรวจปัสสาวะของคนในชุมชนเป็นรายๆ สร้างกฎเกณฑ์ ระเบียบอย่างเข้มแข็งให้กับชุมชน วางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนากับการต่อต้านยาเสพติด เช่น การไหว้พระ สวดมนต์ ฟังเทศน์ นั่งสมาธิ รักษาศีล 5 ศีล 8 สร้าง

เครือข่ายเยาวชนให้เข้มแข็ง ตรวจสอบ และมีมาตรการการป้องกันในชุมชน จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพให้แก่ชุมชนให้ห่างไกลยาเสพติด เช่น กีฬา ดนตรี และจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ออกตรวจสุขภาพแก่ชุมชน

3.5 บทบาทของพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และ ผู้นำชุมชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

ในภาพรวม บทบาทของพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และ ผู้นำชุมชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน พระสงฆ์ควรแนะนำส่งเสริมให้เยาวชนหรือประชาชน เข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม อบรมศีลธรรมในโรงเรียน และกิจกรรมทางพุทธศาสนา ปัจจุบันประชาชนให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากขึ้น คอยสอดส่องทั้งผู้เสพและผู้ค้า หากพบพฤติกรรมผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพราะจะมีรางวัลนำจับ สร้างเครือข่ายเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้คนในชุมชน กำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันยาเสพติด ให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษตามกฎหมายยาเสพติด

3.6 แนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในชุมชนของ พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำชุมชน

ในภาพรวม ตั้งศูนย์ป้องกันยาเสพติดในวัด โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง เตรียมความพร้อมคนในชุมชน ทำความเข้าใจกับปัญหายาเสพติดในชุมชน วางแผน และลงมือแก้ไขปัญหายา สร้างสภาพแวดล้อมชุมชนให้ดี สร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งสู่ความยั่งยืน สร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน เข้าค่ายปฏิบัติธรรม การใช้หลักธรรมะ และกิจกรรมทางพุทธศาสนาในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดในชุมชน รวมถึงการใช้พลังชุมชนต่อมาตรการลงโทษทางสังคม เช่น การให้หยุดบทบาทในชุมชน และการว่ากล่าวตักเตือน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ 3 ขั้นตอน คือ (1) การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (2) การมีส่วนร่วมขั้นเตรียมการ (3) การมีส่วนร่วมในขั้นตัดสินใจปฏิบัติการ เช่น การเทศนาหรือการแสดงธรรม จัดแสดงธรรมขัดเกลานักโทษคดียาเสพติด เป็นต้น 2) การมีส่วนร่วมของภาครัฐ 2 ขั้นตอน คือ (1) แนวทางการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ตามยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด (2) แนวทางการกิจของเทศบาลเมืองหนองคาย 3) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชน คือ โครงการ To Be Number One ในทุกระดับมหิงอุปถัมภ์ราชภัฏญานาสิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเป็นองค์ประธานโครงการ โดยความร่วมมือรวมพลังจากภาครัฐและเอกชน กระตุ้นและปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติให้มีความเข้าใจ และตระหนักในการแก้ไขปัญหายาเสพติด 4) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนใน 4 ขั้นตอน คือ (1) ปลูกจิตสำนึก (2) การคัดเลือกผู้นำ/คณะกรรมการชุมชน (3) ติดตามและประเมินผล (4) ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการนำศีล 5 ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 :

68) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษา พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่ได้มีความพยายามที่จะปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีองค์การบริหาร ส่วนตำบลบางส่วนยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามที่ระเบียบกำหนด สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของ พระสงฆ์และประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2545 ขององค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดเชียงใหม่การศึกษาครั้งนี้พบว่ายังอยู่ในระดับน้อย ทำให้พระสงฆ์และประชาชนยังไม่ค่อยจะให้ ความสนใจในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เช่น ในเรื่องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นและการเข้าร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล ซึ่งอาจส่งผลให้การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นไม่ตรงกับความต้องการของพระสงฆ์และประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งเน้นการมี ส่วนร่วมของภาคพระสงฆ์และประชาชน

2. สภาพปัญหาของพระสงฆ์และประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ใน เขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย มี 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านภูมิประเทศ จังหวัดหนองคายติด กับ สปป.ลาว จะมีการลักลอบและขนย้ายยาเสพติดอยู่เป็นประจำ 2) ด้านประชาชน สาเหตุของการติดยาเสพติด เพราะอยากรู้ อยากรลอง ติดเพื่อน ยาเสพติดราคาถูก คนตกงาน ว่างาน ปัญหาครอบครัว บางแห่งผู้ติดยาเสพติดเป็นพระสงฆ์ 3) ด้านผู้นำชุมชน/เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ผู้นำชุมชนบางแห่งขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจัง ในการแก้ปัญหายาเสพติด เจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่เข้มงวดในการจับกุมผู้กระทำความผิดหรืออาจมีส่วนได้เสียกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทุม นิลเขียว (2541 : 74) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครและ เขตปริมณฑล พบว่า ปัญหาในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนคือ บุคลากรขาด ความรู้ ความสามารถ ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติ สื่อและนวัตกรรมเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไม่เพียงพอ และขาดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมป้องกันยาเสพติดทุก ๆ ด้าน

3. บทบาทของพระสงฆ์ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ใน 3 บทบาท คือ 1) ด้านจิตวิญญาณ นำกิจกรรมทางพุทธศาสนาแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชน อบรมคุณธรรม/จริยธรรม อบรมศีลธรรมใน โรงเรียน 2) ด้านสงเคราะห์ชุมชน ช่วยเหลือทุนให้แก่ชุมชน สร้างเครือข่ายเข้มแข็ง บ้าน วัด โรงเรียน ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันสอดส่องดูแลชุมชน หากพบผู้เสพ ถือเป็นผู้ป่วยส่งบำบัดรักษา 3) ด้านพัฒนาชุมชน ตั้งศูนย์ป้องกันยาเสพติดในชุมชน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง อบรมความรู้เรื่องยาเสพติด และความผิดตามพรบ. ยาเสพติดให้โทษ สร้างชุมชนต้นแบบ (ปลอดยาเสพติด) โครงการโรงเรียนสีขาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธ นุชสวัสดิ์ (2552 : 49) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ครู อาจารย์ มีปัญหาด้านเวลาจำกัด ในการจัดกิจกรรม ผู้ปกครองขาดความสนใจในการร่วมมือแก้ไขปัญหายาเสพติดของนักเรียนของตนที่มีปัญหายาเสพติด ความร่วมมือและการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนมีปัญหา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกรรมการทั่วไป ส่วนใหญ่เห็นว่า ในชุมชนของตนมีการแพร่ระบาดของยาบ้ามากถึงรุนแรงมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการป้องกัน และปราบปรามยาบ้า อยู่ในระดับปานกลาง และทัศนคติของกรรมการชุมชนต่อการป้องกัน และปราบปรามยาบ้าในระดับมาก

จากการศึกษาวิจัย “แนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของพระสงฆ์และประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” พบว่า การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชน มีส่วนสำคัญในองค์รวมทั้ง พระสงฆ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งมีปัญหาหลักในด้านภูมิประเทศ ด้านประชาชน และด้านผู้นำชุมชน/เจ้าหน้าที่บ้านเมือง ดังนั้น บทบาทของพระสงฆ์จึงมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านจิตวิญญาณ ด้านสงเคราะห์ชุมชน และด้านพัฒนาชุมชน เพื่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุข ปลอดภัย ปลอดภัยยาเสพติดของประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในการร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมมือ ของทุกภาคส่วนที่จะฝ่าฟันอุปสรรคแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดปลอดภัยอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมให้กับคนในชุมชนมีบทบาทร่วมมือในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนให้มากขึ้นไปอีก เพื่อเป็นชุมชนตัวอย่างที่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องและสามารถดำรงอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามกระแสสังคมในอนาคต

1.2 ชุมชนต้องมีการจัดให้สมาชิกในชุมชนได้ศึกษาดูงานด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ให้กับชุมชนมีศักยภาพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

2.1 ชุมชนอื่นสามารถนำผลการวิจัยในงานวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนตนเอง

2.2 แนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจะมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อสังคมในภาพรวมมากยิ่งขึ้น หากได้มีการร่วมมือจากหลากหลายชุมชนในพื้นที่ ทำให้เกิดเป็นเครือข่ายชุมชนขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนเป็นอย่างมาก

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาวิจัยพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดเชิงเปรียบเทียบกับชุมชนอื่น เนื่องจากแต่ละชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน สภาพปัญหาจึงแตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการดำเนินการป้องกันยาเสพติดของภาครัฐต่อไป

3.2 ควรศึกษาวิจัยถึงกระบวนการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดของฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อได้รับทราบกระบวนการของการแก้ไขในภาพรวม ทำให้สามารถเป็นแนวทางช่วยเหลือเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ประทุม นิลเขียว. (2541). การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษารองการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธ นุชสวัสดิ์. (2552). การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานจังหวัดหนองคาย. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองคาย. หนองคาย: สำนักงานจังหวัดหนองคาย.
- สำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย. (2557). แผนพัฒนาสามปีของเทศบาลเมืองหนองคาย พ.ศ. 2555-2557. หนองคาย: เทศบาลเมืองหนองคาย.